

Beste lezer,

Met voldoening blikt voorzitter Wim Heijser terug op 2023: een jaar met nieuw elan voor Studiekringen50plus. Wim kijkt ook vooruit. Van 2024 kan nu al worden gezegd dat het aantal studiekeringen net als vorig jaar zal groeien.

Verder in deze nieuwsbrief:

- Wat gebeurde er in 1974 en 1924
- Probus: vrienden en vrienden van vrienden
- Betrouwbare Bronnen na drie jaar nog steeds actueel
- Kennismaking met Wim van Dijk

Wil je ervaringen uit je studiekring via onze nieuwsbrief delen? Of heb je tips of inspiratie voor andere kringen? Laat het de redactie weten via: ppredactie@studiekringen50plus.nl.

Terugblik op studiekeringen in 2023 Eindelijk geen coronabeperkingen meer

Voorzitter Wim Heijser kijkt terug op een jaar waarin er weer ruimte was voor groei in onze studiekringomgeving. Voor het eerst sinds het begin van de coronapandemie kwamen er weer kringen bij. En in 2023 kon het Platform weer werken aan versterking van de banden tussen de kringen onderling en die met het Platform.

De coronaperiode heeft diepe sporen nagelaten in onze studiekeringen-community. Tijdens de pandemie werden kringbijeenkomsten opgeschort en er kwamen geen nieuwe studiekeringen bij. We moeten nu ook vaststellen dat een aantal kringen in de coronatijd zijn opgeheven.

Afgelopen zomer heeft het Platform contact gezocht met alle kringen om na te gaan of onze gegevens nog correct waren. Dat heeft geleid tot flink wat correcties in onze registratie, die inmiddels ook zijn doorgevoerd op onze website. Maar helaas bleek ook een aantal kringen niet meer te bestaan. In sommige gevallen zelfs al sinds 2022 of nog eerder. In totaal hebben we negentien van de 110 studiekringen uit moeten schrijven.

Wim Heijser heft het glas op het studiekringjaar 2024

Helemaal niet gek

Maar 2023 was gelukkig ook een jaar met nieuw elan en met veel initiatieven om nieuwe kringen op te richten. Het resultaat is de oprichting van 23 nieuwe studiekringen die bijna allemaal in de bibliotheekomgeving zijn ontstaan. Daarmee is het aantal kringen eind 2023 op 114 uitgekomen. Als we het coronaverlies buiten beschouwing laten, zien we een groei van ongeveer twintig procent. En dat is helemaal niet gek. In enkele gevallen betreft het nieuwe kringen in plaatsen waar (zwaan kleef aan) al een kring was. In zeven plaatsen kwamen er meteen twee kringen bij en in een waren er zelfs drie nieuwkomers.

Onderstaand lijstje van nieuwe kringen toont dat nu ook kringen actief zijn in Drenthe, Flevoland en Limburg. Daarmee heeft elke provincie op z'n minst één studiekring.

Drenthe: Odoorn

Overijssel: Deventer, Enschede, Heino (2)

Utrecht: IJsselstein (3)

Zuid-Holland: Nieuwkoop, Schoonhoven (2)

Noord-Brabant: Breda (2), Mill, Waalwijk

Limburg: Venlo (2), Weert (2)

Flevoland: Dronten (2), Emmeloord (2), Lelystad

We hopen en werken er aan dat de groei in 2024 doorzet. In vijf plaatsen zijn al weer initiatieven genomen.

Hoge waardering regiodagen

In het laatste kwartaal van 2022 zijn we weer begonnen met onze regionale ontmoetingsdagen. Ze sloegen goed aan, reden om daar op volle kracht mee door te gaan. In totaal waren er het afgelopen jaar vijf regiodagen verspreid over het land. Elke kring kon een of twee deelnemer(s) afvaardigen, bijna de helft van alle studiekringen was vertegenwoordigd.

De waardering voor deze dagen was hoog. De deelnemers vonden het nuttig en plezierig ervaringen uit te wisselen. Dat gebeurde in het ochtenddeel, na de lunch stond het thema 'dementie en studiekringen' geagendeerd (zie de vorige

nieuwsbrief). In het komende jaar houden we opnieuw regiodagen, we puzzelen nog op de invulling.

De regiodagen hebben een reeks aan waardevolle tips opgeleverd. Ze zijn gebundeld en in december toegestuurd aan alle aanwezigen en de contactpersonen van de kringen. Ze zijn ook te vinden op onze website onder [Tips voor Kringen](#). Voor wie dat nog niet gedaan heeft: kijk er naar en heb het er over in je kring.

In december hadden we een wisseling in het Platformbestuur. Frank van Rijk heeft onder dankzegging voor bewezen diensten afscheid genomen als bestuurslid voor PR en Communicatie. Als zijn opvolger hebben we verwelkomd Jan van Willigenburg, lid van één van de studiekringen in Tiel. We stellen Jan in de volgende nieuwsbrief voor.

Ik wens iedereen een mooi (studiekring)jaar en ik hoop op veel inspirerende ontmoetingen in en tussen studiekringen en tussen studiekringen en het Platform.

‘Andere Tijden’

Wat gebeurde er in 1924 en 1974?

Door Evert Kooij

Het is dit jaar ‘zoveel’ jaar geleden dat Verjaardagen in kroonjaren van memorabele gebeurtenissen zijn niet zelden aanleiding voor krantenartikelen, podcasts, boeken, films en radio- en tv-programma’s. Het journalistieke en commerciële truckje kun je ook gebruiken als je op zoek bent naar een onderwerp voor je studiekring in het nieuwe jaar.

Rijk geïllustreerde jaaroverzichten

Misschien staan in je boekenkast exemplaren van *Het aanzien van ...*, de rijk met foto's geïllustreerde jaaroverzichten die sinds de jaren zestig van de vorige eeuw verschijnen (uitgever Spectrum).

Maar tegenwoordig ligt het meer voor de hand om digitaal inspiratie op te doen. Tik een jaartal in de browser en je ziet meteen een overzicht van Wikipedia van belangrijke gebeurtenissen in dat jaar.

Laten we eens kijken wat het net begonnen jaar zoal aan bijzondere verjaardagen oplevert. Ongetwijfeld krijgt komende zomer de ramp met de MH17 tien jaar

geleden de nodige aandacht. En eind 2024 is het 25 jaar na de aanwijzing door Boris Jeltsin van Vladimir Poetin tot president van Rusland.

Maar dat kunnen we als 50-plussers nog goed weten. Laten we verder teruggaan in de tijd, achtereenvolgens een halve en een hele eeuw. Een greep die bol staat van de willekeur.

1974

- In Portugal begint de geweldloze Anjerrevolutie die ertoe leidt dat de dictatuur plaatsmaakt voor een democratisch bestel.
- De Amerikaans president Richard Nixon treedt af als gevolg van de Watergate-affaire.
- In Limburg wordt de laatste Nederlandse kolenmijn gesloten.
- Nederlandse televisiekijkers maken kennis met het Symplistics Verbond van Wim de Bie en Kees van Kooten.
- Het Nederlands voetbalelftal wordt in Duitsland tweede in het WK en verliest in de finale van het gastland.
- De zeezender Radio Veronica wordt gedwongen te stoppen.

1924

- Edwin Hubble ontdekt dat er ook buiten de Melkweg sterrenstelsels zijn.
- Vladimir Lenin, grondlegger van de communistische Sovjet-Unie, overlijdt.
- Adolf Hitler wordt tot vijf jaar gevangenis veroordeeld wegens de Bierkellerputsch (na minder dan een jaar kwam hij weer vrij).
- Een Fokker F VII maakt de eerste vlucht van Schiphol naar het toenmalige Nederlands Indië.
- De Nederlands Christelijke Radio Vereniging (NCRV) wordt opgericht.
- De zowel geliefde als gehate Amerikaanse president Warren Harding overlijdt.
- De in 1919 vervallen rijwielbelasting wordt heringevoerd. Volgens minister van Financiën Hendrik Colijn een te betreuren stap, maar noodzakelijk “op grond van den treurigen staat van de schatkist”.
- Naar Amerikaans voorbeeld doet Moederdag zijn intrede in Nederland (al circuleren ook andere jaren in dit decennium).

Onze burens: Probus

‘Studiekringen’ met vrienden en vrienden van vrienden

Door Evert Kooij

Opvallend zijn zowel de overeenkomsten en verschillen tussen Studiekringen50plus en Probus. Probus is een organisatie waar ruim 450

‘kringen’ (afdelingen) bij zijn aangesloten. Een kennismaking met een club waar onze studiekringen veel raakvlakken mee hebben.

Om met wat overeenkomsten te beginnen: leden zijn gemiddeld boven de zeventig jaar en in elk geval 55 en ouder. De afdelingen komen over het algemeen eens in de twee weken bij elkaar. Bij toerbeurt houdt één van de aanwezigen een lezing.

Eén van de verschillen met onze studiekringen is dat de groepen in de meeste gevallen rond dertig deelnemers tellen. Daarmee staan op de ledenlijst van de koepel Probus Nederland rond 12.000 namen (tegen rond de duizend leden bij de studiekringen).

Verbinding met beroepsleven

Ander onderscheid met onze studiekringen is dat je voor lidmaatschap in beginsel moet worden uitgenodigd, waarover later meer.

Probus is een internationale organisatie met landenorganisaties in onder meer Canada, Groot-Brittannië, Duitsland en België. De naam Probus verwijst volgens voorzitter Wouter van Straten van Probus Nederland naar *professional* en *business* wat de verbinding aangeeft met het (vroegere) beroepsleven van de deelnemers.

Wouter van Straten: eens per jaar een verhaal houden

Van Straten benadrukt dat een zeker ontwikkelingsniveau voorwaarde is voor deelname. “Maar we zijn geen eliteclub”, zegt de voorzitter desgevraagd. Op de [website](#) van Probus staat: *Leden hebben een maatschappelijk verantwoorde functie vervuld en hechten waarde aan het regelmatig ontmoeten van elkaar. Ieder vanuit een persoonlijk, intellectuele en maatschappelijke achtergrond.*

Eén van de doelstellingen is verbreding van kennis en inzicht. Van Straten: “We willen dat leden eens per jaar een verhaal houden. Dan helpt het als je in de maatschappij iets gedaan hebt.”

Mannen, vrouwen en gemengd

Deze woorden kunnen een associatie oproepen met Rotary of Lions, maar dat is Probus volgens Van Straten niet. “Wel stappen ex-Rotaryleden vaak naar ons over.”

De afdelingen zijn autonoom, is er weinig tot geen bemoeienis van de koepel. Elke club heeft een eigen bankrekening, een inschrijving bij de Kamer van Koophandel

en in veel gevallen een eigen website. De afdelingen bedruipen zichzelf, Probus krijgt geen subsidie.

Oorspronkelijk was Probus een exclusieve mannenaangelegenheid. Nog steeds zijn er afdelingen met uitsluitend mannelijke leden, maar inmiddels zijn er ook vrouwenafdelingen en gemengde clubs.

Landelijke dag in conferentiecentrum Bovendonk in Hoeven

In de doelstelling van Probus staat naast de al genoemde kennisverbreding ook bevordering van saamhorigheid en vriendschap. Dat zie je terug in het programma van de bijeenkomsten die voor het merendeel in de ochtend beginnen. Na koffie met wat erbij begint rond een uur of elf de lezing van die dag, waarna meestal wordt geluncht.

Als we Van Straten voor dit artikel aan de telefoon hebben, is hij net terug van de tweewekelijkse bijeenkomst van zijn Probus-afdeling. Op het programma stond een presentatie over het Heilige Roomse Rijk der Duitse Natie. Dat zou ook een thema van een studiekringbijeenkomst kunnen zijn. Een blik op een [overzicht](#) van behandelde onderwerpen op de website van Probus Nederland leert dat dit voor alle thema's geldt. Dit overzicht is mede bedoeld om de clubs in staat te stellen sprekers uit andere afdelingen uit te nodigen, wat ook geregeld gebeurt.

Ledenwerving is niet nodig

Terug naar de regel dat je niet zo maar lid kunt worden. Gegadigden kunnen zich wel melden, zegt Van Straten, maar basis van Probus is vriendschap. “We zijn vriendenclubs waarin deelnemers vrienden uitnodigen. Zo krijg je een gezelschap van vrienden en vrienden ván vrienden. Dat gaat zo goed dat ik hier geen wervingspraatje hoef te houden.”

Nog één overeenkomst met de studiekringen: veel afdelingen wisselen de bijeenkomsten af met excursies en uitstapjes als fietstochten en museumbezoek. Ook hier is bevordering van vriendschap het motief. “Contacten voorkomen

eenzaamheid”, zegt Van Straten. “Er is zelfs een afdeling waarin de deelnemers in de weken waarin geen bijeenkomst is iets leuks met elkaar doen.”

Column Cor Snijders

Fietsen

Als ik 's middags mijn wandeling maak kom ik weer die twee fietsen tegen. Twee damesfietsen, achteloos tegen de muur van een flat geparkeerd. Eén met kinderzitje. Een tijd geleden lagen er ook twee kindergympen. Elke keer vroeg ik me verbijsterd af hoe het komt dat niemand die fietsen of gympen mist. Er zijn ergens twee dames die hun rijwiel kwijt moeten zijn. Of hebben ze inmiddels een andere, misschien wel nieuwe fiets gekocht?

Ze staan zusterlijk tegen die stenen muur. Door regen, wind en stof geteisterd. Na een poos waren de gympen verdwenen. Misschien wel meegenomen door iemand die ze kon gebruiken. Maar die fietsen... Ik wil wedden dat als je er één meeneemt het niemand opvalt. Ik begin al bijna 'dag fietsen' te zeggen als ik er langs kom. Die fietsen zijn nu artefacten geworden. Door niemand gewild, door niemand gemist.

En dan moet je eens kijken bij de bibliotheek of bij het station. Gigantisch veel fietsen. Slodderig neergegoid. Als je daar midden in de nacht langskomt staan ze er nog. Af en toe worden ze weggehaald. Die zijn dan een tijd geleden van een label voorzien, ter waarschuwing. Al die verwijderde fietsen komen in de verkoop. Zo kun je dan voor een gering bedrag een fiets kopen. Je zou haast zeggen dat ze op die manier worden gerecycled.

Maar die twee fietsen tegen de flatmuur hebben voor mij nu een bijzondere betekenis. Ze zijn ooit achtergelaten en daarna vergeten. Eén heeft al een lekke band. Het kan ook zijn dat ze ergens zijn 'geleend' en daarna nooit teruggebracht. De oorspronkelijke eigenaar weet dan natuurlijk niet waar die vervoermiddelen zijn achtergelaten. Ik denk nog steeds na over die twee fietsen. In gedachten zie ik hoe de tijd er steeds meer vat op krijg. Dat ze nog erger roesten dan nu. En op een dag valt er een spatbord af, de banden zijn dan bijna verteerd. Ik fantaseer verder. Als we nog langer wachten zie je alleen nog twee geteisterde frames. En na nog wat tijd zie je misschien alleen nog gras met wat roest en heeft de natuur haar werk gedaan.

Cor Snijders is deelnemer van Studiekring De Maten in Apeldoorn

Luistertip

‘Podcast die na drie jaar nog steeds actueel is’

Door Evert Kooij

Betrouwbare bronnen, wie wil zich daar niet op baseren? De politieke duiders Jaap Jansen en Gerrit Pieter Kroeger moeten dat in hun hoofd hebben gehad toen ze hun podcast Betrouwbare Bronnen gingen noemen. Een tip voor een podcast met een hoge informatiedichtheid. En Betrouwbare Bronnen leent zich voor inspiratie je studiekekring.

Jaap Jansen (links) GP Kroeger (beeld Betrouwbare Bronnen)

De afspeellijst van Betrouwbare Bronnen telt bijna vierhonderd afleveringen met één onderwerp per podcast. In bijna alle gevallen zijn het politieke thema's, zowel internationaal als binnenlands. Of zoals de makers het zeggen: we koppelen Nederlands beleid aan Europese en internationale ontwikkelingen.

BB vraagt wel wat van zijn luisteraars, afleveringen duren minstens anderhalf uur en niet zelden naderen ze de twee uur. Doorgaans bepaalt de actualiteit de thema's, maar in de podcasts gaat het vooral om achtergronden, waarbij vaak diep in de geschiedenis wordt gedoken. Wat gezien de achtergrond van Gerrit Pieter Kroeger (68) als historicus niet verbazend is. Zijn parate feitenkennis over vroeger en nu is indrukwekkend. Waarbij Kroeger zijn saillante details met smaak weet op te dienen.

Bekend op het Binnenhof

In gesprek met europarlementariër Manfred Weber (beeld: Betrouwbare Bronnen)

Kroeger kent politiek Den Haag als zijn broekzak. Hij was onder andere parlementair assistent van het CDA en werd later persoonlijk adviseur van de bewindslieden op het ministerie van Onderwijs. Kroeger (die vaak met zijn afgekorte voornaam PG wordt aangesproken) heeft in enkele boeken uitgebreid de geschiedenis van het CDA beschreven.

Presentator/host Jaap Jansen (60) is bijna een werkzaam leven lang politiek journalist en is op het Binnenhof een bekend gezicht. Geregeld spreken hij en Kroeger met een gast waarbij de twee optreden als interviewers. Maar vaak zitten de twee alleen in de podcaststudio bij Jansen thuis, waarbij Jansen de aangever is. Veel hoeft hij niet te doen om Kroeger aan het praten te krijgen. Jansen laat overigens blijken zich goed in te lezen en vult de betogen van zijn 'sidekick' aan. Het decor in de podcaststudio bij Jansen thuis van een imposante boekenkast is daar niet vreemd aan.

Over boeken gesproken, Kroeger schrijft die niet alleen, maar leest het ene na het andere exemplaar. Als *de Volkskrant* hem halverwege 2021 spreekt heeft hij dat jaar al veertig boeken verslonden.

Een greep uit de thema's van de afgelopen maanden:

- een beschouwing over een biografie van wijlen minister Jan de Koning
- de 'Ruttificatie van het Binnenhof'
- de rol Maria Callas in opera's als politieke kunstvorm
- het 'werkelijke verhaal' over migratie
- en naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de Jom Kippoeroorlog een bespreking van het leven van de Israëliische premier Golda Meir.

Betrouwbare Bronnen is lang niet de enige politieke podcast. Hoe onderscheidt BB zich van de anderen? Jansen in het eerder genoemde *Volkskrant* artikel: "De meeste (podcasts) gaan over het nieuws van de week. Komt Omzigt nog terug?" Kroeger vult aan: "Da's toch een beetje sportverslaggeving". En dan Jansen weer: "Wat onze podcast uniek maakt is dat je hem na drie jaar nog kunt terugluisteren. Wat op het Binnenhof gebeurt combineren we met geopolitieke ontwikkelingen, alles in een historische context."

Informatie over Betrouwbare Bronnen op de [website](#) van de podcast. Afleveringen zijn te beluisteren via alle podcast apps.

ledere week naar een studiekring werkt inspirerend

Wim van Dijk geeft graag presentaties

Door Rita Ras

Iedereen die er over denkt om lid te worden van een studiekring zou eigenlijk een half uurtje met Wim van Dijk moeten praten. In die tijd schudt hij alle voordelen moeiteloos uit zijn mouw en het allerleukste daarbij is dat hij zich heel enthousiast toont over de mogelijkheid tot het houden van presentaties.

Wim van Dijk met een Elfstedenspeldje

Als geboren Fries heeft Wim van Dijk het op 9 januari gehad over de Elfstedentocht, maar daarover later meer. In 1948 werd Wim van Dijk geboren in Metslawier, een plaatsje bij Dokkum. Daar woonde hij tot zijn achttiende, toen hij naar Groningen vertrok om sociologie te studeren.

Na zijn opleiding werkte Wim in verschillende plaatsen in het land in de detailhandel op afdelingen personeelszaken van supermarkten. Om als hoofd Human Resource in 2009 met pensioen te gaan bij AH. Door zijn baan in de Zaanstreek kwam hij in zijn huidige woonplaats Heiloo terecht. Na zijn pensioen stortte hij zich op zijn liefhebberij van teksten op papier zetten. “Ik dacht aan wat vond ik vroeger op school het leukste vond en kwam uit

op het maken van opstellen. Ik heb wat boekjes geschreven met korte verhalen. Toen ik een schrijfwedstrijd organiseerde liep ik in mijn woonplaats tegen de studiekring aan.

“Daar sprak de organisatie me niet zo aan en nu ben ik sinds 2013 lid van de studiekringen in Limmen en Egmond. Dat vind ik ideaal: elke week naar de studiekring en het voordeel is dat je een lezing twee keer kan gebruiken.”

In de praktijk blijkt die frequentie nog wat op te lopen, want Wim wordt ook nog wel eens gevraagd door Probus (zie elders in deze nieuwsbrief) of andere studiekringen in zijn omgeving. Want hij is een graag geziene verhalenverteller.

De presentatie die hij op 9 januari deed in Egmond had hij eerder al eens gedaan in Limmen, het voordeel dus van lid te zijn van twee studiekringen. Terwijl sommige deelnemers van studiekringen wat huiverig kunnen zijn voor het houden van lezingen - om heel eerlijk te zijn valt uw verslaggeefster ook in deze categorie - gaat dit totaal niet op voor Wim van Dijk. “Het is ongelooflijk leuk om je te

verdiepen in een onderwerp en daarvoor research te doen. Als je ergens enthousiast over raakt, kun je daar ook enthousiast over vertellen.”

Voor zijn verhaal over de Elfstedentocht kon Wim putten uit zijn eigen geheugen, want hij heeft er als rechtgeaarde Fries een paar keer aan meegedaan. “Na die tijd heb ik ook gelijk mijn ervaringen opgeschreven. Bij elke stad noteerde ik een soort levensles. Zo ontdekte ik bij Bolsward, toen ik wat ging eten, dat ik een gebroken schaats had. Ik had een keuze: stoppen of het probleem ontkennen. Omdat ik er tot dat moment nog niets van had gewerkt dacht ik maar gewoon doorgaan.”

In tegenstelling tot deze ‘voor de hand liggende’ presentatie is enig onderzoek voor een onderwerp ook goed aan Van Dijk besteed: “Zelfs hier in Noord-Holland zijn maar weinigen bekend met een slagveld uit 1799 waarbij toch zo’n tien tot 12.000 militairen zijn gesneuveld. Dat gebeurde toen Russen en Engelsen hier binnenvielen om de Bataven te helpen de Fransen te verjagen. Dat liep dus slecht af, de Fransen hebben de Bataven verslagen, met zoveel slachtoffers als gevolg.”

Zelf zit Wim van Dijk dus niet om onderwerpen verlegen. In april komt hij met een verhaal over Picasso, maar zijn studiegenoten ‘trakteren’ hem ook geregeld met boeiende verhalen. Hij noemt een paar onderwerpen die voorbij kwamen: het verhaal van een ‘babs’ (trouwambtenaar), over een groentetuin, Indiase reservaten, beroemde vrouwen en energiebesparing. En even later komen er van de volgende studiekering nog een paar voorbij: humeur management, Veronica, Ameland, Sartre en de Koloniën van Weldadigheid. “Ik kom er elke keer geïnspireerd vandaan.”

In Egmond komen de deelnemers op dinsdagmiddag bijeen en in Limmen op de donderdagochtend. Beide studiegroepen hebben een wachtlijst. “Het loopt goed, met een duidelijke structuur. We hebben in beide kringen een vaste voorzitter, secretaris en penningmeester. We gaan het niet hebben over politiek of religie, want dan kunnen de standpunten wel eens scherp tegenover elkaar komen te staan en het is belangrijk dat de sfeer goed is. Dat er ook ruimte is voor gezelligheid.” En voor iedereen die dus wat huiverig is om een presentatie te geven heeft Wim van Dijk voor iedereen die dus wat huiverig is om een presentatie te geven heeft Wim van Dijk nog een opsteker: “Ieder mens is dermate interessant dat er een verhaal in zit”.

Agenda

Er zijn geen geplande activiteiten

De volgende nieuwsbrief verschijnt op 22 maart

Wil je de informatie van deze nieuwsbrief doorgeven aan je mede-studiekringleden? En hen erop wijzen dat zij zich ook aan kunnen melden voor de nieuwsbrief? Bedankt!

Wil je je aan- of afmelden voor deze nieuwsbrief? Stuur dan een e-mail met de tekst "aanmelden" of "afmelden" naar: info@studiekringen50plus.nl.

